



21.11.2012 Hamk

MONIALAISTEN TILOJEN NÄKYMIÄ

Leena Rantamäki-Lahtinen
MTT taloustutkimus
leena.rantamaki-lahtinen@mtt.fi

Taustaa

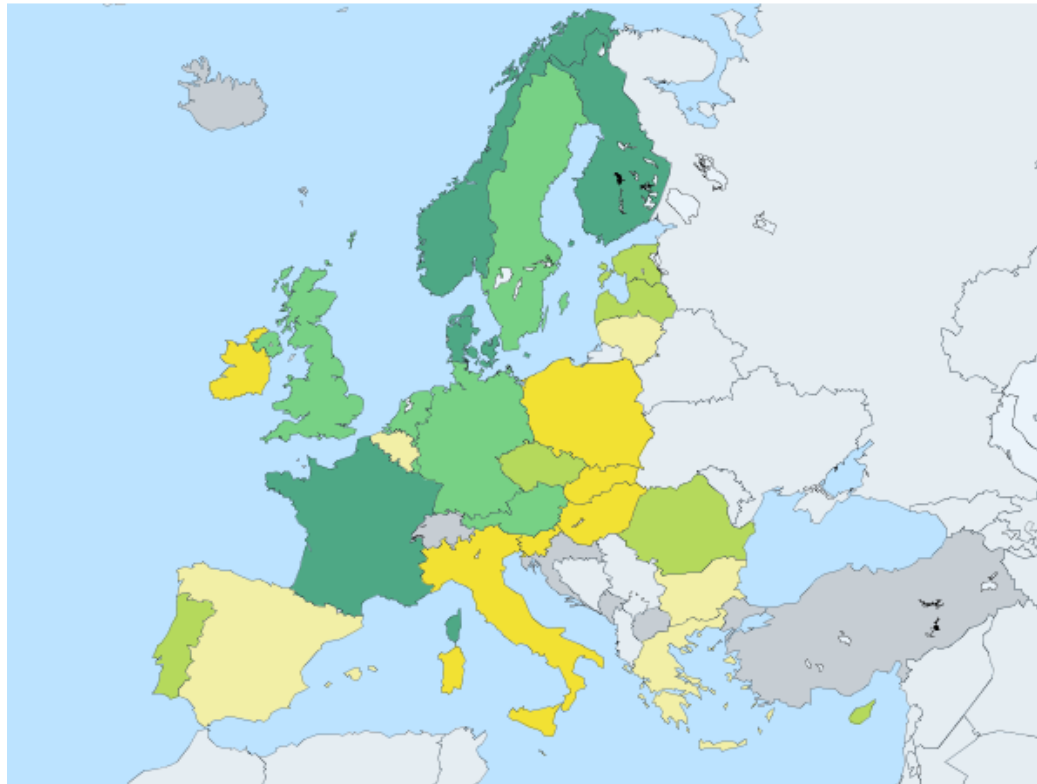
- Siitä huolimatta, että maailma kaupungistuu nopeasti, maaseutualueet ovat edelleen erittäin tärkeitä lähes kaikissa kansantalouksissa.
- Esimerkiksi yli puolet EU:n jäsenmaiden ihmisistä asuu maaseudulla, maaseutualueet kattavat 90 % unionin pinta-alasta (European Commission 2010).



- Maaseutualueet ja niiden resurssit ovat tällä hetkellä nopeassa sosio-ekonomisessa muutosvaiheessa.
- Yleisesti maaseudulla on tarvetta uusille yrityksille ja toimeentulo mahdollisuuksille. Samaan aikaan, maaseudun tuotteille ja palveluille on kasvavaa kysyntää (esim. lähiruoka, hevostalous).
- Maaseutu tarjoaa monia erityisiä resursseja ja yrittäjyysmahdollisuuksia.
- Monialaisuus on yksi ratkaisu yllä mainittuihin asioihin. Viljelijöillä on usein hyvä mahdollisuus vastata heränneeseen kysyntään, toisaalta maatalouden muutos ajaa heitä etsimään muita mahdollisuuksia.

Agricultural holdings with another gainful activity than agricultural production

% of all holdings - 2007



Legend

0.7 - 3.9

3.9 - 6.4

6.4 - 15.7

15.7 - 23.2

23.2 - 27.6

N/A

Minimum value:0.7 Maximum value:27.6

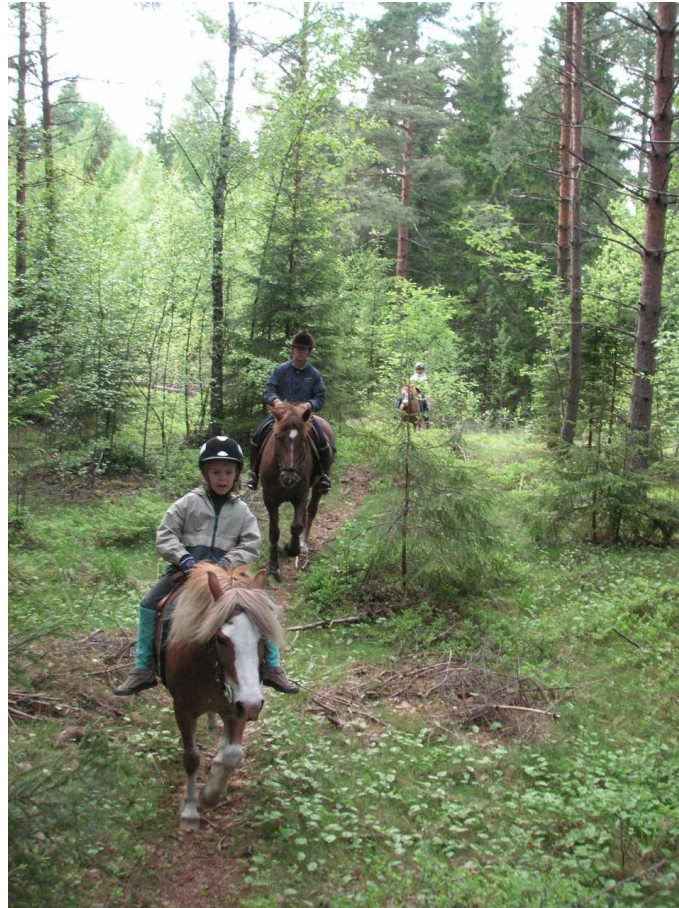
Monialaisten tilojen määrän kehitys Suomessa 2000-2010

vuosi	2000	2003	2005	2007	2010
Monialaisia tiloja, kpl	21 800	23 550	24 300	23 200	19 500
Aktiivituloja, kpl	79 800	73 700	69 500	68 200	64 000
Monialaisten osuus, %	27	32	35	34	31
Hämeen TE-keskus, monialaisia	1 680	*	1 810	1 810	1 520

Monialaisuus tutkimuksen valossa

- Monialaisuus on usein tietoinen yritystason strategiavalinta (Torkko 2006, Rantamäki-Lahtinen 2009), monialaisen tilan johtaminen on haastavaa
- Verkostot ja osaaminen ovat menestymisen keskiössä (Rantamäki-Lahtinen 2009)
- Ylihajauttaminen on ongelma osalla tiloista (Torkko 2006, Rantamäki-Lahtinen 2009)
- Monialaistamalla mahdollista saavuttaa suurtuotannon etuja resurssipohjaisesta näkökulmasta
- Monialaisilla tiloilla viljelijät kokevat omaavansa enemmän vaikutusmahdollisuuksia omaan menestymiseensä kuin perustilojen viljelijät (Vesala ja Vesala 2010)

Muuttuva ja menestyvä monialainen tila 2000 – 2013 ~ ensimmäisiä tuloksia



Tausta

- Tässä tutkimuksessa tarkastelukohteena on monialaisen maatalouden muodostama kokonaisuus, johon kuuluvat niin maatalous, muu yritystoiminta kuin viljelijäperhekin. Vertailuryhminä perustuotantotilat ja ilman maatalokytkentää toimivat yritykset.
- Monialaisia maatiloja tarkastellaan eri näkökulmista soveltaen sosiaalipsykologian, liiketaloustieteen ja teknologiatutkimuksen lähestymistapoja.
- Rahoittaja: Makena
- Toteuttajat: MTT, HY sosiaalitieteiden laitos, SeAmk ja TTS

Tavoite

Tutkimushankkeen tarkoituksena on auttaa monialaisten maatilojen yrittäjiä johtamaan yritystään kokonaisuutena ja näin edistää näiden monialaisten tilojen kilpailukykyä. Hanke on jaettu kolmeen alaosiioon, joiden yksityiskohtaiset tavoitteet ovat:

- 1) Selvittää, miten monialaisten tilojen yrittäjät ovat onnistuneet maatalouden ja muun yritystoiminnan yhdistämisessä. Erityisesti tarkastellaan resurssien ja monialaisen maatilalan kehittymisen yhteyttä (liiketaloustieteellinen näkökulma).
- 2) Selvittää, ennustavatko yrittäjäidentiteetti ja siihen liittyvät asenne- ja arvotekijät yritystoiminnan jatkumista ja kehityssuuntia sekä työhyvinvointia perusviljelijöiden ja monialaisten maatilayrittäjien joukossa (sosiaalipsykologinen näkökulma).
- 3) Selvittää maatalousyrityksen työmäärän hallintakeinojen, yrittäjän työssä jaksamisen sekä yrityksen menestymisen välistä yhteyttä (maalousteknologinen/työtieteellinen näkökulma).

2001 tutkimus

1 093 vastaajaa
195 ilman maatilataustaa toimivaa yritystä, 663 monialaista tilaa, 235 perustuotantotilaa



Seuranta
520 vastausta
Vastaus%: 49

Täydentävä otos
351 vastausta
Vastaus%: 20



2006 tutkimus

871 vastausta
131 ilman maatilataustaa toimivaa yritystä, 469 monialaista tilaa 271 perustuotantotilaa



Seuranta
450 vastausta
Vastaus % 56

Täydentävä otos
442 vastausta
Vastaus% 15 %
(yksi karhu)



2011 tutkimus

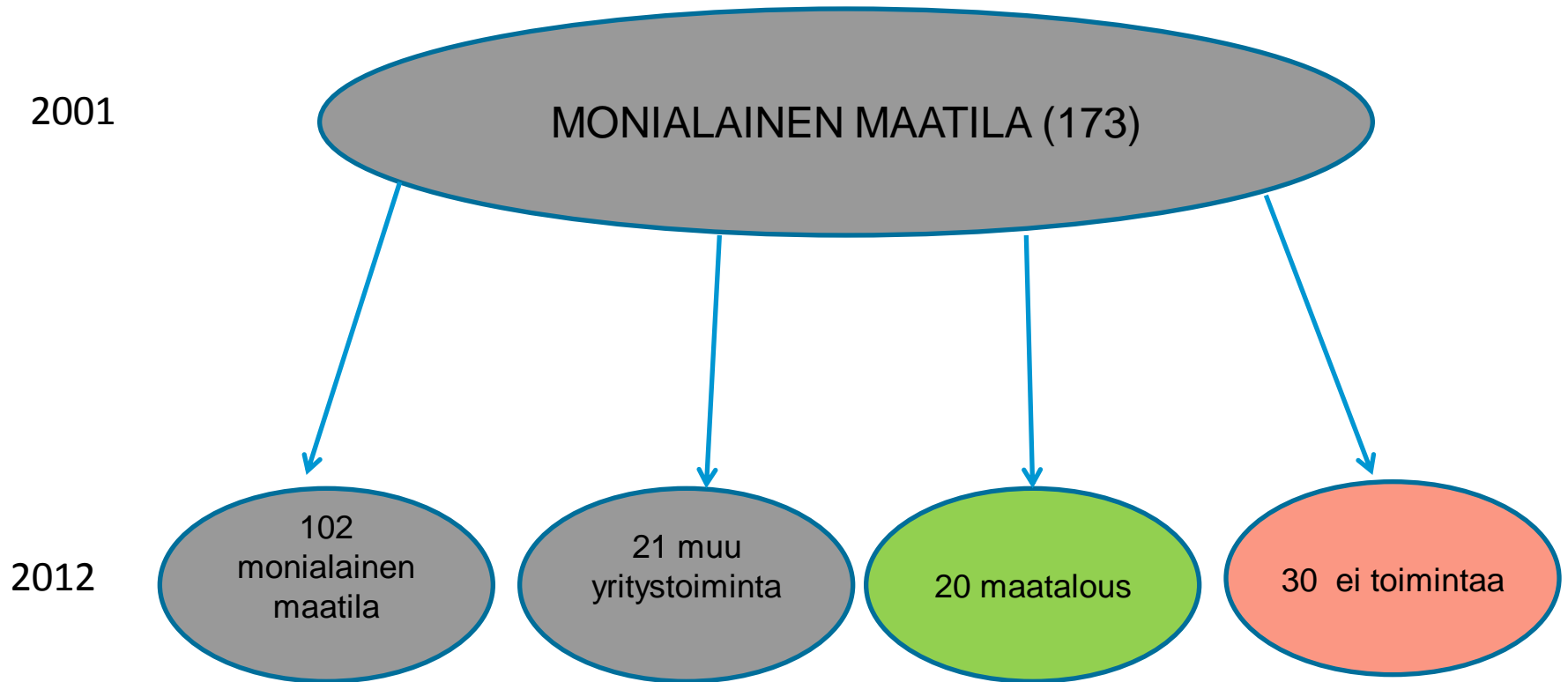
892 vastausta
229 ilman maatilataustaa toimivaa yritystä, 331 monialaista tilaa ja 312 perustuotantotilaa

Pitkittäistarkastelua

(Närvä, Rantamäki-Lahtinen, Ryhänen 2012)

- Mitä vuoden 2001 monialaisille maataloille on tapahtunut?
- Miten vuoden 2001 monialaiset maatilat ovat jakaneet resursseita muun yritystoiminnan ja maatalouden välillä?

Ryhmät



Taustatietoja

	monialainen 2012	muu yritystoiminta 2012	maatalous 2012	ei toimintaa 2012
Ikä vuonna 2001	46	49	41	51
Peltoala, ha 2001 (keskiarvo)	40,5	43,1	24	34,4
Kotieläintiloja (%) 2001	36 %	25 %	47 %	45 %
Kotieläintiloja (%) 2012	24 %	-	53 %	-
Muu yritystoiminta aloitettu (95% luottamusväli)	1983 – 1989	1981 -1997	1988 – 1993	1988 - 1994
Maatalous aloitettu 95% (luottamusväli)	1984 – 1989	1973 -1981	1985 - 1993	1978 – 1986

Investoinnit maatalouteen ja muuhun yritystoimintaan



	monialainen 2012	muu yritystoiminta 2012	maatalous 2012	ei toimintaa 2012
Maatalouden investoinnit 03 ja 06, 1000 € (keskiarvo)	35,9	29,9	12,2	15,9
Muun yritystoiminnan investoinnit 03 ja 06, 1000 € (keskiarvo)	32,9	17,8	4,6	15,8
Maatalouden investoinnit 09 ja 11, 1000 € (keskiarvo)	40,2	0	60,6	0
Muun yritystoiminnan investoinnit 09 ja 11, 1000 € (keskiarvo)	32,2	100,1	0	0

Liikevaihto

	monialainen 2012	muu yritystoiminta 2012	maatalous 2012	ei toimintaa 2012
Liikevaihto, 1000 €				
Maatalous 2006	66,41	128,6	48,8	33,5
Maatalous 2011	79,7	7,8	93,2	0
Muu yritystoiminta 2006	120,5	139,7	77,1	54,2
Muu yritystoiminta 2011	117,9	142,4	0	0

Suunnitelmat

	monialainen 2012	muu yritystoiminta 2012	maatalous 2012	ei toimintaa 2012
Aikoo olla monialainen maatila myös tulevaisuudessa vastaus 2001 (arvot 4 and 5), %	91 %	79 %	88 %	70 %
Aikoo olla monialainen maatila myös tulevaisuudessa vastaus 2006 (arvot 4 and 5), %	59 %	60 %	50 %	42 %

Johtopäätöksiä

- Resurssien käyttöä suunnitellaan keskipitkällä aikavälillä. Monilla tiloilla pitkän tähtäimen (strategista) suunnittelua ei ole tehty.

Ajatuksia tulevista kehittämis- tarpeista yritysten menestymisen näkökulmasta



- Jatkossakin osaaminen ja verkostot keskeisiä menestymisen näkökulmasta
- Innovaatiot, niiden tukeminen
- Kilpailukyvyn kehittäminen monialaisuuden kautta (suurtuotannon edut resurssien kautta, verkostot)
- Kansainvälistyminen
- Yrittäjien ikääntyminen ja monialaisen maatalan jatkuvuus

**Tulossa tuoreita tuloksia vuonna 2013
”Muuttuva ja menestyvä monialainen tila 2000 –
2013 hankkeesta:**

www.mtt.fi/muumaa

Kiitos!